

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 28 cor., pe jumăt. de an 14.40 C., pe un sfer. de an 7.20 C. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47—82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 10 cor., pe jumăt. de an 5 cor. Abon. la mai multe ex. 4 Cor. la an.

Profesorul Iorga și Bulgariei

În »Neamul Românesc« care apare acum zilnic în București, directorul său, deputatul și profesorul universitar Neculaie Iorga, într-un articol prim intitulat »Atacul bulgar« — nu-și poate explica faptul, de ce bulgarii au pornit contra României — căci bulgarii dacă și-ar cunoaște istoria, ar trebui să fie recunoscători românilor.

— »Românii — serie d. Iorga — au fost bucurosi, la 1877, când stăpânirea turcească de peste Dunăre, a fost înălturată printr-o nouă stăpânire creștină, plină de făgăduințe. Românii au făcut mult pentru a ușura începuturile statului bulgar, la alecătuirea lui, românii au luerat de mai multe decenii, primind, găzduind, întreținând în funcții pe pribegii cauzei bulgare. Nobilul principe bulgar, Alexandru, n'a avut mai bun prieten decât pe Carol I. Când simțul de independență al Bulgarilor a întâmpinat piedici din partea Rusiei — România sprijinind pe bulgari, și-a atras urgia marelui împărații deja nord.

D. Iorga spune apoi, că Românii nu s'au gândit să oprească vre-odată pe bulgari în călea pretențiilor lor legitime. În 1912, dacă au putut bate pe Turci — aceasta se datorește și României — spune d. Iorga. Regele Carol a spus către d. Iorga:

— N'am nici o invidie pentru progresele Bulgariei. Nu mă supără de loc ca ea își urmărește scopurile ei naționale. Sunt contra unui războiu care ar sprijini decadența fatală a Turciei. N'am luptat ca tinăr pentru liberarea creștinilor din Balcani, ca să-i împiedic la bătrânețe de a-și atinge dreptatea.

D. Iorga cearcă apoi să arate că războiul pornit la 1913 de români contra bulgarilor n'a fost pornit din ură, că armata română a străbătut Bulgaria cu cruzare, lăsând în urmă ei nu cenușă, ci argint și aur. Românii au venit acolo ca să aducă liniște, și se împedice un imperialism furios de a se scâldea zadarnic în singele țărăților și tovarășilor de arme.

D. Iorga taxează la urmă atacul bulgar contra României — o rătăcire, o crimă.

Acest tel de a gândi a profesorului Iorga, n'a putut fi rămas fără răspuns din partea presei bulgare. Și răspunsul e acesta:

— Ne imputați nouă, bulgarilor, că n'am fost recunoscători, vouă românilor, că ne-ați ajutat în mișcarea noastră de independență? Dar, ați fost voi recunoscători Germaniei și Austro-Ungariei, pentru tot ce v'a făcut, aceste două puteri centrale, cu capitalul lor, cu munca lor, cu spiritul lor de organizare, — ru primul regele Carol, ce v'a dat dinastia germană, făcând din țărișoară voastră, România modernă de astăzi, ce n'ați știut să o păstrați intactă și în plin progres.

»Noi, bulgarii, să fim recunoscători românilor cari ne-au atacat mișcările, la 1913, când eram în cea mai grea situație. Încercați într-un lung război — răpindu-ne apoi o parte din pământul nostru?

Și azi când ne-ați atacat aliații, — noi bulgarii, să vă lăsați în pace, pe voi, românii, cari nu ne-ați lăsat în pace, când voiam să ne realizăm idealul național?

»Cu aceeași măsură cu care voiți să ne judecați pe noi, bulgarii, judecați-vă întâi pe voi, români!»

Rezultatul alegerii din America încă nesigur

— Wilson reclamă pentru dânsul majoritatea —

Berlin, 9 Novembre. — Biroul englez Reuter anunță din Newyork: Deși aseară ziarele americane și însuși presa lui Wilson anunță victoria lui Hughes, ca fapt împlinit, rezultatele ultime ale alegerilor mai ales din apusul îndepărtat au făcut, ca situația să fie foarte neclară. Ambele partide își reclamează biruința.

Dupe toate din Newyork președintele partidului democrat a răspândit următoarea telegramă.

Wilson a fost din nou ales, urnele de vot sunt păzite, adversarul e fără scrupul.

Dupa noui informații, lupta electorală a fost de data aceasta cea mai înverșunată.

În discursul ultim ce l'a ținut Hughes în Indiana, a accentuat că nu dorește războiul, dar

trebuie cu orice preț și în potriva oricui să apere onoarea Americii. căci numai atuncia Statele Unite pot privi cu liniște în viitor, dacă cu lumea toată va fi în prietenie. Dar dacă nu-ți aperi drepturile cu toată energia, vei culege numai dispreț. În cercurile republicane se asigură, că Hughes va veni cu un program cu totul nou, el s'a ocupat temeinic cu problema păcii, cu drepturile neutralilor față de statele beligerante și va veni cu propuneri concrete.

La ziarul parizian »Humanite« publicistul Fabre Ribas numește pe Hughes, un amic declarat al Germaniei, și se miră cum Roosevelt a agitat pentru dânsul. Succesul lui Hughes se datorește în prima linie lui Roosevelt.

Se va convoca parlamentul în Austria

Viena, 9 Novembre. — Noul prim ministru austriac dr. Körber a declarat parlamentarilor austriaci, că își va concentra sforțările lui în acea direcțiune, spre a face parlamentul austriac capabil de a desfășura o activitate pozitivă. De bunăseama are intenție, ca noul pact între

Austro-Ungaria, să-l facă cu ajutorul parlamentului.

Ziarele vieneze mai anunță, că partidul politic cunoscut sub denumirea de »Deutsche Arbeitsgemeinschaft« în adunarea ei plenară de ieri a decis să aibă o atitudine binevoitoare față de guvernul Körber.

Un profesor german pleacă cu învoiala împăratului, în Rusia

— Moștenitorul de tron rus grav bolnav —

Berlin, 9 Novembre. Vestitul chirurg german, profesorul Israel a fost chemat la Petersburg, unde moștenitorul de tron al Rusiei, zace grav bolnav. Profesorul va pleca fără întârziere în capitala Rusiei însuși împăratul Germaniei i-a dat învoială să facă această călătorie în Rusia. Și în timp de pace, profesorul Izrael a fost medicul, care a îngrijit pe bolnăviciosul țarevici. Să știe, că acum că țiva ani fiul țarului pe când se juca în palatul grădinei palatului imperial din

Carskoje-Selo a suferit un grav accident. El a căzut și a căpatat o rană atât de grea, încât plutea între viață și moarte. Se vorbea atunci de un grădinar care făcea parte din organizația secretă a nihilistilor că a atenta la viața țareviciului. De atunci se tot vorbește, că țareviciul suferă de o boală incurabilă.

Se comentează mult, faptul, că împăratul Germaniei permite unui profesor german să plece în împărăția germană.

O schimbare de guvern în România?

Geneva, 9 Novembre. În cartierul principal român a avut loc un consiliu de coroană, la care au luat parte afară de rege și toți miniștri și noul ministru al României la Petersburg, principele Cantacuzino și Take Jonescu.

Se plănuiește o reconstruire a cabinetului român.

La Galați unde se află refugiați două-

zeci și patru de mii de români din ținuturile Dobrogei, a domnit ieri mare panica când a apărut o escadră de aeroplane germane. Bombe n-au fost aruncate, ci zburătorii germani au făcut o acțiune de recunoaștere. Din aristocrația română au plecat foarte mulți din țară stabilindu-se în Odessa.

Războiul cu România

Încă câteva înălțimi românești cucerite. — Rușii înaintează la pasul Tulgheș. — În Dobrogea încep noi lupte. — Încă 1000 prizonieri români. —

De pe frontul românesc au sosit următoarele știri în zilele de 7 și 8 Nov.:

7 Nov. — În sectorul pasului Turnul roșu, — dușmanul printr'un atac de impresurare a fost respins din înălțimile la nord de Spini, lăsând în mâinile noastre ca prizonieri 10 ofițeri și 1000 soldați. La nord-vest de Câmpulung, una din brigăzile noastre de munte mult încercate, a respins 6 asalturi române. La sud de Krasna a smuls dușmanului o înălțime. La Tulgheș rușii după o luptă dirza de mai multe zile, au dat îndărăt frontul nostru dela munții de graniță cu câte-va km.

HÖFER, mareșal locot.

În sectorul Tulgheș rușii după mai multe atacuri zadarnice, au câștigat la urmă teren în unele locuri. La apus de strada Bodza, am reluat cu asalt liniile pierdute pe muntele Șiriu. În sectorul Câmpulung violență luptă de artilerie. La apus de valea Tîrgului, românii au întreprins în cursul nopții șase contra-atacuri zadarnice. La sud-est de pasul Turnul roșu atacul nostru în regiunea Spini a progresat favorabil. Dușmanul a lăsat în mâinile noastre 10 ofițeri și 1000 soldați. Și la sud de pasul Vușcan am făcut noi progrese.

v. LUDENDORFFE

8 Nov. — La sud și la sud-est de pasul Surduc au fost respinse atacuri române. La Spini și la sud-vest de Predeal am respins mai departe pe dușman. De ambele părți de pasul Bodza suntem din nou în posesiunea tuturor pozițiilor noastre de mai înainte. La nord-vest de Tulgheș rușii au mai putut să câștige ceva teren.

Höfer, mareșal locot.

Sectorul Tulgheș a fost și pe ziua de ieri teatrul unor vii lupte. Dușmanul a dobândit din nou mici avantagii. Peste pasul Bodza, părțile din pozițiile noastre dela înălțimi ce le-au câștigat românii în zilele din urmă le-au tost smulse. La pasul Tatar și Havas am respins atacuri dușmane. Succesul nostru în regiunea Spini l'am largit. Numărul prizonierilor crește.

v. LUDENDORFFE

Comunicatul bulgar anunță:

7 Nov. — De a lungul Dunărei în unele locuri foc de infanterie și artilerie. Am distrus prin foc mai multe șlepurii românești dindărătul inșulei Goleni (Calafat). În Dobrogea lupte neînsemnate între detașamente de recunoaștere și pază. Pe coasta Mării Negre liniște.

În Constanța, bombardamentul flotei rusești dela 2 și 4 Nov. au pricinuit mari pagube.

8 Nov. — De a lungul Dunărei foc de artilerie și pușcă numai în unele sectoare. În Dobrogea slabe lupte cu detașamentele de recunoaștere dușmane, oari au cercat să înainteze spre pozițiile noastre. Pe coasta Mării Negre e liniște.

Comunicatele românești anunță:

5 Nov. — Pe frontul de nord și de nord-vest: La granița apusană a Moldovei situația e neschimbată. În valea Buzului, la Bratocea sunt lupte în curs. În valea Prahova, am respins atacuri dușmane contra centrului și aripei noastre drepte. Lupta e încă în curs. În valea de nord a Tîrgului și în regiunea Dragoslavele, bombardament de artilerie. Pe malul stîng al Oltului dușmanii începe luptă violentă în regiunea Rakovița. În valea Jiului dușmanul a primit întăriri. Am întrerupt urmărirea. La Orșova situația e neschimbată. — Pe frontul de sud: Artileria e în acțiune de a lungul Dunărei. În Dobrogea detașamentele noastre avansate au silit pe dușman să se retragă. El a incendiat satele Daoni, Garliciu, Roman și Haidar.

7 Nov. — Pe frontul de nord și de nord-vest: La granița apusană a Moldovei situația e neschimbată. În valea Buzui, am atacat și am înaintat puțin, făcând aici 88 prizonieri și am capturat 1 mitralieze. La Tablăuți bombardament violent. În regiunea Dragoslavele am respins un atac nocturn dușman. Pe malul stîng al Oltului este în curs o luptă violentă. În valea Jiului, acțiuni mici, victorioase pentru noi. La Orșova, situația e neschimbată.

Pe frontul sudic, dușmanul a bombardat orașul Giurgiu.

Pe frontul dobrogean am făcut progrese pe tot frontul.

Și comunicatul rus dela 6 Noiembrie are ceva de spus de pe frontul român:

În regiunea Predeal, după lupte permanente și îndârjite românii au tost siliți să se retragă ceva la sud. În regiunea Liveci, în valea rîului Tîrgului, au tost respinse toate încercările de atac ale dușmanului. În valea Jiului, românii au respins pe dușman mai departe la nord. În Dobrogea, ciocniri favorabile pentru noi, între cavalerie și detașamente de infanterie avansate

București din nou bombardat

»Daily Mail« din Londra, după o telegramă din capitala României, anunță că noi atacuri ale aeroplanelor germane au avut loc zilele trecute asupra fortărilor Bucureștilor. În aceste atacuri se văd indiciile unei noi ofensive dușmane contra României. Dintre personalități mai de seamă, au fost omorâte în București, pictorul curței Alexandru Romano, Puiu Georgescu, directorul dela ministerul de interne, și un redactor al Epocii. Banca Națională a suferit grele stricăciuni, un șir de case a fost dărâmat în București de bombele Zeppelinurilor în strada Lipsican, au fost nimerite apoi Palatul Poștelor, tipografia Monitorului oficial, și 7 fabrici de muniții au tost distruse, între cari și marile uzini Lemaitre.

Teama Românilor că Mackensen va trece Dunărea

Ziarele românești anunță oficial, că în urma înaintării oștirilor dușmane în Dobrogea, s'a mărit posibilitatea unei treceri a Dunărei de către dușman. De aceea conducerea supremă a armatei a dat ordinul să se spargă digurile Dunărei, ca apele iluviului să se reverse și mai mult și să îngreueze trecerea Dunărei de către germano-bulgari.

Se constată de câteva zile reînceperea unor lupte serioase în Dobrogea nordică, câți-va kilometri la miază-zi de linia Ostrov-Babadag. De două zile au loc lupte serioase între infanteria bulgară și română mai ales în regiunea Ostrovo. — Populația română din Galați și Tulcea se refugiază în Basarabia.

»Ruskița Wjedomosti« aduce laude geniului de strateg al lui Mackensen, care la început a avut sarcina să apere Bulgaria de o invazie ruso-română, și apoi printr'o manevră repede, și iscusită a reușit să dobândească mari avantagii.

Un comentariu oficial român asupra situației

»L'Independance Roumaine« publică următorul comentariu despre situația dela granița Ardealului:

Rapoartele conducerei armatei au provocat impresia ca și cum luptele pe frontul ardelenesc s'ar fi potolit. Ori lucrurile nu stau așa. Luptele continuă cu o inverșunare neslăbită, și sunt deocamdată indecise. Situația la granița Moldovei s'a îmbunătățit, dar presiunea germanilor, austriacilor și ungarilor n'a slăbit însă pe nici o parte a frontului. Perioada iernei ce vine nu poate avea vre-o influență asupra operațiilor.

Fortificarea Dunărei?

»Ruski Invalid« anunță că comandamentul rus a decis pe frontul român, să fortifice numai linia Dunărei, într'asa fel ca să fie inexpugnabilă.

Central University Library Cluj

MERSUL RĂZBOIULUI

Iarăși liniște pe frontul italian.

— Nimic nou pe frontul rusesc. — În Bucovina am părăsit muntele Dedul. — În Macedonia, armatele Ententei nu s'au înaintat. — Francezii progrăsează în atacurile lor la Somme. —

De pe frontul rusesc au sosit următoarele știri pe zilele de 7 și 8 Nov.:

Pe frontul prințului Leopold al Bavariei:

7 Nov. — Nicu un eveniment deosebit la forțele austro-ungare.

În Bucovina, muntele Dedul, la răsărit de Kirlibaba a tost din nou părăsit de noi în urma focului în masă ale artileriei rusești.

HÖFER, mareșal locot.

Artileria rusă a desfășurat între Dunaburg și lacul Narocz o activitate care a trecut măsura obicinuțului. Slabe atacuri dușmane la nord-est de Goducziški și la sud de drumul Moscovei au tost lesne respinse. La nord-est de Verchi, am luat fără perdedi un mic cap de pod rus pe malul stîng al rîului Stochod și am adus un număr de prizonieri.

8 Nov. — Nimic nou.

Un aeroplan austro-ungar a doborât într'o luptă aeriană la Tartarov un biplan rus sistem Nieuport.

Höfer, mareșal locot.

Nimic deosebit.

v. LUDENDORFFE

Comunicatele rusești mai vechi anunță:

6 Nov. — Încercările dușmanului de a ocupa înălțimile noastre la răsărit de satul Ripnica-Dolna și la apus de satul Sloventin — au tost

respinse de focul nostru de artilerie. Lupta încă continuă.

În Carpații păduroși, dușmanul a atacat de trei ori în regiunea piscului 5781, zece verște la sud de Previ, dar atacurile lui repetate n'au avut succes, a tost respins în fiecare dată de focul nostru. În regiunea Kirlibaba, dușmanul a atacat lagărul unui linar regiment al nostru asta de două ori. A tost întâi respins, la atacul ultim a pătruns în tranșeele noastre capturând o mitralieze Printr'un contra-atac l'am gonit și i-am reluat mitralieze capturată. În regiunea muntelui Lamptele am luat cu asalt o serie de înălțimi și am prins 8 ofițeri, 386 soldați, 6 mitralieze, 61 lăzi cu muniții, 18 lăzi cu patroane pentru mitralieze.

Din Balcan sosesc următoarele știri:

Comunicatul bulgar anunță:

7. Nov. — Pe frontul macedonean situația e neschimbată. În arcul rîului Cerna vie acțiune de artilerie. Pe restul frontului de ambele părți slab foc de artilerie și lupte între detașamente de pază. Aviatorii dușmani au desfășurat o acțiune vie dar fără succes îndărătul frontului nostru.

Comunicatul german anunță:

La 7 Nov. atacurile dușmane în arcul Cerneli au rămas fără rezultat. Vie activitate de artilerie pe frontul Belasica și Sluma.

Comunicatul bulgar din aceeași zi anunță:

La sud de lacul Melik am respins cavaleria dușmană, care a încercat să înainteze. La ra-

sărit de lacul Prespa și arcul Cernei, — obicinuitul foc de artilerie. Pe frontul Moglena, foc de artilerie și mine. Un atac dușman de noapte de la 7 spre 8 Nov. a fost respins de focul nostru. La retragerea lui, dușmanul a pierdut una din tranșeele sale. Pe frontul Struța și Belanica, foc de artilerie dușman fără efect contra localităților populate.

— Din Grecia se anunță:

Detașamentele Ententei au ocupat insula Seres cu arsenalele, lagărele de muniții și submarinele grecești.

— »Corriere della Sera« spune acum tot adevărul despre situația din Grecia și desminte toate exagerările franceze. Ziarul acesta italian raportează din Atena, că fapt e că regele Greciei se conformează voinței poporului, iar nici de cum nu caută să-și impună voința lui poporului — căci națiunea greacă nu vrea să știe de intrarea Greciei în război. Acțiunea lui Venizelos atât de slăvită de presa Ententei, nu-i decât o păcăleală.

LUPTELE DIN APUS

— Grele pierderi engleze. — Francezii atacă peste un câmp de cadavre. — Prada făcută de anglo-francezi în patru luni. — În că două sate cucerite de francezi. — Cel mai mare consiliu al Ententei.

De pe frontul anglo-francez au sosit pe ziua 7 și 8 Nov următoarele știri:

Pe frontul prințului Ruprecht de Bavaria:

7 Nov. — Cu toată intenția vădită a englezilor, de a continua erii atacurile lor, — infanteria lor a reușit numai la răsărit de Caucourt L'Abbaye să-și părăsească tranșeele. Ea a fost silită să se întoarcă imediat. Pierderile englezilor în morți la 5 Nov. se arată a fi foarte importante mai ales la diviziile australiene. Și atacurile franceze peste terenul acoperit cu morți, s'au repetat în margini restrinse. Ele s'au produs între Les Boeufs și Rancourt seara și în cursul nopții și cele mai multe s'au prăbușit în focul nostru.

O escadră de aeroplane germane printr'un atac de noapte a incendiat marele lagăr de muniții de la Oerisy (pe Somme, la sud-vest de Bray). Detunăturile se auzeau lung timp și până la St. Quentin.

Pe frontul moștenitorului de tron german:

Focul artileriei franceze din partea sudică a crașului Reims asupra localităților din dărătul frontului, a fost răspuns de noi printr'o bombardare a orașului Reims. În regiunea Meusei nu s'au produs evenimente deosebite.

v. LUDENDORFFE

8 Nov. — La sud de Somme, acțiunea de luptă n'a trecut în cursul zilei, marginea obicinuitului. Atacuri de noapte engleze între Le Sars și Gueudecourt au eșuat în focul nostru. La sud de Somme, francezii au atacat de ambele părți de Ablaincourt. Detașamentele noastre avansate la sud de Ablaincourt au fost împinse îndărăt. Am pierdut satul Pussoire. Pe aripa nordică de atac, dușmanul a fost respins.

v. LUDENDORFFE

Pe frontul prințului moștenitor german:

Vie lupte de artilerie în regiunea Meusei.

— Comunicatul francez dela 7 Noiembrie anunță că francezii și englezii dela 1 Iulie până la 1 Noiembrie au făcut prizonieri la Somme 71.532 germani, dintre cari 1449 ofițeri, iar prada în acest timp se ridică la 173 tunuri de câmp, 130 tunuri grele, 215 mortiere și 988 mitralieze. Din aceasta pradă, revine la francezi, 40.796 germani prizonieri.

— Clemenceau se arată îngrijat în ziarul său, că englezii și-au scurtat din nou frontul lor cu 5 km. pe câmpul de bătaie francez, retrăgându-și trupele.

— Intre Paris, Londra, Petersburg și Roma au început tratative pentru a se convoca o mare conferință a statelor majore ale puterilor Ententei la Paris. Va fi cel mai mare consiliu de război ce Pa ținut până acum Ententei.

— Puterile Ententei nu voiesc să convoace un congres al păcii la sfârșitul războiului, ci la mo-

ment potrivit vor face numai cunoscut puterilor centrale condițiile de pace, cu declarație, că a-târână de ele să le primească sau să le respingă.

— Cel mai nou comunicat francez anunță că au cucerit dela germani satele Ablaincourt și Pressoire și au prins 500 germani.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— În regiunea Görz e liniște. — Slabele atacuri ale unor batalioane germane respinse. — Lupte aeriene de asupra Mării Adriatice.

De pe frontul italian comunicatele lui Höfer anunță:

7 Nov. — În valea Wippach și pe Carst nu s'au produs erii lupte mai mari. Situația e neschimbată. Italianii se mențin liniștiți. Ofensiva lor de mari dimensiuni din primele zile ale lui Noiembrie a dat faliment.

8 Nov. — Liniștea în regiunea Görz se menține. Pe frontul Fleimstal au fost respinse atacurile unor batalioane izolate italiene în regiunea Colbricon și la poziția Boche. 3 ofițeri și 50 soldați plus 2 mitralieze au căzut în mâinile noastre.

HÖFER, mareșal locot.

Comandantul flotei austro-ungare anunță:

La 7 Nov. după amiază, aeroplane italiene au bombardat orașele Ravigno, Parenzo și Citta Nuova, fără a pricinui vre-o pagubă. Aeroplanele noastre pornind în urmărirea lor, zburătorul nostru, sub-locot. Drakulics a doborât un aeroplan dușman, care a căzut pe un torpilor italian aflat în largul Mării. Torpiloarele italiene au fost atacate cu bombe de aeroplanele noastre. Seara, un aeroplan dușman a mai aruncat fără efect bombe la Umago.

Hidroplanele noastre au bombardat cu efect obiectele militare din Vermeigliano și Montalcone.

Știrile zilei

Furtuna

— Cu gândul la revoluțiile franceze —

E ploaie Vântul lung vueste
Sonore strășinile sima
Eu singur stau și ascult cum crește
Afară strășnica furtună.

Eu singur stau și ascult în noapte
Cum glasuri prind ca să vibreze,
Și mor în risipiri de șoapte
Fantastice marsilieze.

Nu-i ploaia care cade ciară,
Ci mări de lacrimi adunate
Nu-i vântul care urlă — afară,
Ci mii de guri pesăturate...

Nu-s crengi și ramuri mișcatoare
Ce se întind spre neagra boltă,
Ci brațe amenințătoare
Ca într'o pornire de revoltă...

Furtună crește și se plimbă
Tumultuos vuind pe strade,
Clădirile acum se schimbă
In uriașe baricade,

Și în pornirea ei barbară
Eu văd mulțimea cum se sbate
Și 'n norii ce aleargă afară
Stindarde 'n vânt desfășurate.

Grăbit curg umbrele șiraguri,
Și se adună 'n negre cete
In fulgerele au zigzaguri
Și străluciri de baionete.

Mircea Dem. Rădulescu.

Când se vor redeschide școlile la Brașov

Din Brașov se anunță că acolo se va deschide numai o singură școală primară pentru băieți și fete. Cealalte școli se vor deschide poate în luna Decembrie. Elevii din Brașov cari acum urmează cursurile în alte școli în afară de Brașov, sînt îndemnați să-și continue acolo cursurile căci chiar dacă se vor deschide școlile la Brașov ele nu vor mai putea preda toate obiectele de învățământ într'un an școlar atât de redus.

Un regiment de femei în Ardeal?

Ziarul parizian »Le Matin« publică o curioasă poveste după ziarul oficios român »L'Independance Roumaine« ca document îl publicăm și noi:

În timpul din urmă, în deosebi femeile au fost recrutate în Austro-Ungaria. După ce femeile sînt instruite timp de 6 săptămâni la mînuirea puștei — autoritățile austro-ungare formează din ele detașamente pe cari le trimet în tranșee. Îndeosebi femeile sînt înrolate în tranșee. O româncă din Ardeal, care a obținut gradul de subofiter a reușit să dezerteze în România. Acum e soră de caritate într'un spital din Tulcea, și e numită Sora Trandafir. Dînsa a făcut parte dintr'un regiment curat de femei.

Cenzura în Austria

va fi domoilită — după o știre a ziarului vienez »Acht Uhr Blatt«. Printr'o nouă ordinațiune, se va permite presei austriace să trateze în voie chestiuni de politică internă și chestiunile de alimentațiune.

Creierea unei armate naționale în regatul polon independent

Monitorul oficial din Lublin și Varșovia, publică o proclamație semnată de guvernatorul general german Bessler și de guvernatorul general Austro-Ungar Kuk, către locuitorii guvernamintelor Lublin și Varșovia. În această proclamație se spune între altele: Domniitorii Germaniei și Austro-Ungariei eliberînd țara polonă de stăpînirea voinică rusească, va împlini tot o dorință ce ați nutrit-o de peste o sută de ani. Dar situația războiului ne obliga, ca deocamdată să mai ținem noi în mână administrarea noului vostru stat, dar dorim, ca cu ajutorul vostru să introducem încă de pe acuma toate instituturile de stat, care să fie o garanție pentru siguranța sa. În primul rînd vine armata polonă. Lupta cu Rusia încă nu e terminată, este dorința voastră să luați parte la ea. Atunci pașiți de bună voie de partea noastră și ajutați-ne să desăvîrșim victoria noastră asupra prigonitorilor voștri. Vitejește și cu înalta distincțiune trații voștri din legiunea polonă au luptat lînga noi. Procedați la fel în alcătuirile voastre de trupe, care multe cu cealalte vor forma ostirea polonă. Această armată va fi pentru statul vostru o garanție, dîndu-vă siguranța în afara și înaintea. Steagul patriei voastre iubite să-i fie drept ocrotire. Cuoaștem curajul vostru și aprinsa voastră iubire de patrie și vă chemăm la luptă alătura de noi.

La Salonic,

a sosit ministrul de război francez, generalul Roques. E mult mister în această călătorie. 72 senatori francezi au semnat o propunere a lui Clemenceau, care cere să se înceteze îndată toată expediția franceză dela Salonic. Generalul Roques va cerceta acum la Salonic dacă să se continue sau să se întrerupă îndată această operațiune.

Hughes a fost ales în contra lui Wilson

Din Newyork a sosit știrea, că la alegerea de președinte pentru Statele-Unite, candidatul republican Hughes a dobîndit majoritate nu numai la Newyork ci și în toate Statele-Unite americane, astfel, că Hughes e ales definitiv președinte și în luna Martie 1917, își va lua postul în primire. Au participat foarte mulți alegători la alegere și multe milioane de femei, cari au dreptul de vot în 12 state au luat parte la alegere.

Ziarele germane ocupându-se de rezultatul acestei alegeri observă, că aceasta nu va schimba nimic în raporturile între Statele Unite și Germania. Alegerea lui Hughes nu poate fi considerată ca o demonstrație în favoarea tendințelor războinice, căci și supușii germani și austriaci din America au votat pentru Hughes, din contra se așteaptă din partea lui Hughes o atitudine energică contra jignirilor din partea Angliei aduse statelor neutrale.

Pe când în cele mai multe state, alegerea a decurs în liniște, la Newyork a domnit o agitație teribilă. În fiecare ceas apăreau ziarele cari după poziția lor de partid injurau sau laudau pe candidați. Pe străzi se purtau placate pentru Hughes »Reprezentantul dreptății și al cinstei«. — Pentru Wilson: »Grăție lui Wilson, trăim în pace și suntem bogați.« Agitatorii țineau discursuri pe străzi. În cursul nopții partizanii fiecărui candidat parcurgeau străzile cu muzică și lampioane. Și Hughes și Wilson au luat parte personal la alegeri, votând ca ori și ce alt cetățean. Fostul președinte al Statelor Unite Roosevelt a declarat, că rezultatul acestei alegeri garantează menținerea onoarei naționale. Nu numai Hughes a fost ales de președinte ca reprezentant al republicanilor, ci ambele corpuri legiuitoare vor avea acum reprezentanți în majoritate republicani. Despre noul președinte al Statelor-Unite, Hughes, nici chiar americanii nu prea știu multe, căci a fost întotdeauna un om rezervat și rece, care a avut puțini amici personali, pe când Roosevelt când a candidat la președenție, a cunoscut personal sute de mii de alegători. Hughes a stat departe de alegători și n'a făcut nici un pas chiar, pentru a ieși biruitor la alegeri, numai câțiva partizani însuflețiți ai lui au lucrat cu zel pentru dânsul. Zi cu zi popularitatea lui creștea și partidul republican l'a proclamat de candidat al său încă înainte ca Charles Evans Hughes să-și fi anunțat programul, sau să fi acceptat candidatura.

Hughes și-a început cariera ca avocat. La 25 de ani a avut deja o prăcsă respectabilă la Newyork. Era recunoscut, ca un jurist învățat pătrunzător, care nu se lasă târât de temperament. El a fost însărcinat la urmărirea abuzurilor săvârșite de societățile de asigurare din Newyork și a reușit să saneze întru atâta aceste societăți, că nu există azi în toată lumea institute de asigurare mai de încredere, ca cele din Newyork. Drept răsplată, partidul republican l'a ales guvernator peste statul Newyork. De două ori timp de patru ani a ocupat această demnitate. Apoi președintele Taft l'a numit judecător la înalta Curte de Casație. Aceasta este cea mai înaltă corporație din Statele Unite, care poate anula legi. Stă de supra partidelor și deasupra politicii. De la demnitatea lui de judecător el a fost chemat pentru cel mai expus loc politic, fiindcă era elementul cel mai chemat, pentru a uni toate forțele republicane în jurul lui. Hughes e un progresist moderat, nu e atât de genial, ca Roosevelt, nu e așa de strălucitor ca Wilson, în schimb e temeinic, cumpănit, prezător, nu se lasă ademinit și Statele-Unite poate aștepta dela noul lor președinte o dezvoltare economică liniștită, iar neutralitatea Statelor Unite va fi condusă de o mână mai energică de Hughes decât de Wilson.

O polemică între țările maghiare în chestia naționalităților

Citim următoarele interesante observații critice în ziarul budapestan »Neues Politisches Volksblatt«. De săptămâni de zile urmează o polemică vehementă între organul aripei stângi a 48-știlor »Magyarország« și organul burghezimei radicale »Világ«. Cel dintâi a atacat pe cunoscutul sociolog și conducătorul păturii intelectuale cu vederi largi în chestia naționalităților din Ungaria, pe dr. Oszkár Jaszy. Începe acesta ține și acum la principatul ce l'a revendicat în timp de pace: egalitatea națională a tuturor popoarelor din Ungaria. Exerțul acesta fi-rește apărare pentru 48-știi șovinisti ca o crimă. Atât publicistul Jaszy cât și ziarul »Világ« n'au rămas dator un răspuns cum se cuvine partidului lui Karolyi, căruia îi place să se prezinte publicului ca radical și democratic. Cu drept cuvânt trebuie să se pună acum întrebarea, ce in-

teresele cui reprezintă partidul 48-ist al lui Karolyi? Nu apără nici interesele țăranilor, nici ale micilor economi, nici ale muncitorimei. Partidul acesta are inimă și sentimente numai pentru așa numitele pretenții naționale maghiare: Armata și limba de comandă să fie maghiară locurile de diplomați să fie ocupate numai de maghiari, să se înființeze o bancă națională maghiară. Din aceste pretențiuni nu satisfac de loc interesele masselor largi ale poporului ungar, ci a unei minorități de aristocrați maghiari scăpați, de gentry. Că masele muncitoare din Ungaria nu au nimic bun de așteptat dela partidul lui Karolyi, care își reduce toată activitatea în numele unor pretenții naționale — este lucru evident. Pentru majoritatea populației ungare politica naționalistă șovinistă a partidului independenței este absolut păgubitoare, căci ea se manifestă printr'o maghiarizare fără de scrupul, ceiace înseamnă pentru populația de altă naționalitate prigonirea limbei lor materne în școli, oficii, la tribunale, adică acolo, unde limba lor este tot atât de necesară pentru apărarea intereselor lor, ca pâinea cea de toate zilele. E de așteptat, ca partidul radical democrat să facă o ruptură cu partidul lui Karolyi.

Vor circula trenuri de persoane mai puține

Directia căilor ferate ungare s'a înțeles cu centrala de transport, ca în interesul aprovizionării orașelor principale din Ungaria cu articole de trai, să restrângă circulația trenurilor de persoane, așa ca trenurile de mărfuri să poată umbra mai multe. De aceea publicul e rugat să interupă pe un timp călătoriile de plăcere, de lux, și să călătorească numai acei cari au o necesitate mare.

O lovitură grea pentru cafenele

Primăria Budapestei publică azi o ordinațiune pe temeiul dispoziției luate de oficiul de alimentațiune prin care începând cu Vineri 10 Noiembrie se oprește cafenelelor și cofetăriilor să servească publicului dela 3 după amiază până la 8 seara cafea cu lapte, sau alte băuturi și mâncăruri în cari se află lapte.

Profesori sirbi la Universitatea din Petersburg

Ziarul parizian »Le Temps« anunță că la Universitatea din Petersburg s'au creat două catedre noi, cari au fost ocupate de cei doi profesori dela Universitatea din Belgrad, Stanoevits și Belits. Cel dintâi și-a ținut prelegerea lui inaugurală despre comunitatea intereselor politice și actuale ale sârbilor, croașilor și slovenilor. Au luat parte la această prelegeri toți profesorii de la Universitatea din Petersburg.

ECONOMIE

Târgul vitei cornute din Bpesta

În 7 Nov. au fost aduși 151 vitei vii (între aceștia au fost 35 vitei întărcați). Prețurile consemnate: Vitei vii cal. I. 480—500 fileri, excepționalmente 500 până la 540 fileri; vitei vii calitate mijlocie 460 fileri, vitei vii întărcați 300 până la 380 fileri. Circulația a fost slabă, prețurile au scăzut cu câte 20—30 fileri pro kgr.

Numai 2 coroane

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele — »Cucu« și »Foaia Ilustrată« — pe timp de o lună

— pentru soldații răniți și bolnavi din spitale.

MAXIM GORKI:

Stăpâni și Robi

(Urmare și fine.)

Cinicii nu sunt dobitoci. Ei știu că în condițiile actuale de luptă, a tuturor, omul se fărâmă, dacă vrea, sau nu.

Ei știu că integritatea morală a individului e imposibilă și că armonizarea »eului« este irealizabil: pentru asta lipsește timp și loc.

Dar asta nu-i împedică de loc ca să cheme, să atragă, să împingă lumea în partea aceasta: asta e unul din mijloacele lor de luptă în contra inevitabilului.

— Libertatea este aici! zic dânsii, arătând un loc alături de ei.

Și se poate ca, îndepărtând pe oameni de pe drumul drept, să-și facă adepti.

Dar libertatea e totdeauna înaintea noastră și totdeauna departe.

Adevăratul individualism este de domeniul viitorului. El este în urma socialismului. El nu poate fi atins de omul actual, căruia i-ar sta ca o armură de cavaler unui ghebos.

Nu »eu«, ci »noi« este începutul liberării persoanei. Atât cât va exista »al meu«, »eul« nu se va putea smulge din puternica strânsoare a acestui monstru. Și va rămânea închis în această strânsoare până va fi căpătat dela popor destule forțe pentru a putea spune universului:

— Tu ești al meu!

Atunci abia omul se va simți că devine întruparea întregii bogății, întregii frumuseți a lumii, a întregii experiențe omenești și moralicește egal cu toți frații săi!

Individualitatea integrală nu va fi posibilă decât în ziua în care, eroii dispăruți, nu va mai exista mulțime; când oamenii vor apăre legați unul de altul printr'un sentiment de respect mutual.

Acest sentiment va trebui să rezulte din amintirile marelui opere comune pe care poporul îl va fi îndeplinit în trecut în vederea regenerării sale. Acest sentiment va fi consolidat prin faptul comunității experienței la toți și prin solidaritatea aspirațiilor fiecăruia și a tuturor.

Și, cu timpul, acest sentiment de respect al omului pentru om se va ridica la rangul unei religii. Căci religionea omenească va fi cea frumoasă și tragică istorie a faptelor sale mari și a suferințelor sale în cursul luptei sale interminabile și grandioase pentru Libertate și cucerirea forțelor naturii.

Editor și redactor responsabil: D. Birăuțiu

Tipografia »Poporul Român«, VII, Ilka-utca 56.

S'a pierdut

un mânz (castrat) de 2½ ani de culoare castanie din comuna Reho.

Proprietarul său Ioachim Căpălnean, econom din Reho No. 65 u. p. Szăsebes comit. Sibiu, roagă pe respectivul care l'a aflat să-i dea de știre. Va fi remunerat pentru oboseală.